

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

«...Կայելելով այս հրաշագեղությունը, են՝ Սլավա Սելիքիծն Զավախին, անպարագի ուրախությամբ ու բերկրանքով, բարձրաձայնում են, որ Կրաստանի դրախտավայրի ծնունդ են, մարմինն են ու արյունը բանաստեղծությամբ գովերգով, հպարտ ջավախեցքով»:

Մենայն անկեղծությամբ ասեմ, որ հաջորդող էտերում այդպես է արքած: Իսկապես, վաղուց չեղակալավան թեմայի շուրջ նման քարի գործ պատմող ու պատկերող, որովհետև տերսուից բացի, նաեւ հերոսների, հուշարձանների, կորոնների ու բնաշխարհի լուսանկարներն են: Վիճակարույց խնդիրներից ու հարցերից հեռու, գործ իինգ գլուխներից թերեւ յուրաքանչյուր Զայսո-Քարերուին առավել քան մոտեցնում ու չի հեռացնում: Այստեղ խոսվում է Եւ վրացիների, Եւ հայերի մասին, ովքեր միասին ապրել, միասին արարել, աշխատել ու ցանք են արել կամ հայտնի դարձել այս կամ այն բնագավառում Զավախների կամ նրանց դուրս, շարունակելով սիրել ու պաշտել ծննդավայրը: Նաեւ խառը ընտանիքներ կազմել, այնպես ինչպես հենց իր՝ Սլավա Սելիքիծնի գավակները, դուստրն ամուսնացել է հայի, իսկ որդին վրացուի հետ:

Գրքում տեղ գտած հայերնեց ու վրացերնեց թարգմանությունները ինչպես վաղուց հայտնի, այնպես էլ հեղինակային են: Առաջին գլուխում, որ վերնագրված է «Թող հավերժ լինի մեր եղբայրությունը», Սայաթ-Նովայի, Շովի. Թունայանի, Ա. Ծերեթելու, Ե. Չարենցի, Կ. Գանսախտուրդիայի, Ի. Խոնեցվիլու, Ա. Խաչատրությանի եւ հայ ու վրաց այլ դասականների, լրագրողների ու արվեստի գործիների պոեզիան է, հոդվածները, խոսքներն ու ուղերձն առ Վրաստան, հայ ու վրաց բարեկանություն եւ կամ դրվագներ՝ այս մեծերի հանդիպուներից ու զրոյցներից: Այդ ամենը հանրագումարելու եւ ընթերցողին մեկ անքորդականության մեջ ներկայանելու համար հեղինակն օգտվել է հիսունն անց գրական եւ այլ տիպի աղբյուրներից:

Գործ վերնագիրը կրող երկրորդ՝ «Զավախների, Ախալքալաքի գործում գրությունը գործող ու աշխատավայրը համար զարդարությունը» մասին է: Խոսք ու լուսանկարով, այստեղ տեսանելի է դառնում Զավախների աշխարհագրական դիրքն ու տարածքը նաև մարմարաներով, նրա բարձ ու հողը, լինա-

ու լեռները, արեւածագն ու արեւամուտը... Այդ ամենը տեսել եւ կամ այդտեղով քայլել, կյանքի իր լավագույն տարիներն է անցկացրել ու անցկացնում հեղինակը, նրա գործի հերոսները, ընկերները, ընտանիքը... Այդ է պատճառը, որ շարադրանքը շատ անմիջական է, չերմ, հուզառատ...

Թերեւելով գիրքը մի ամբողջ դարաշրջան ես թերթում, պաշտոնյա ու շարօպային մարդկանց ուսանելի պատմություններ՝ անցյալ ու ներկա: Սանավանի, երբ հասնում ես անծնանուններին, ում մասին խոսվում է երրորդ՝ «Մանացել են լուսանկարների եւ մեր հիշողության մեջ առհավետ» եւ չորրորդ՝ «Երկար, երջանիկ ու բարեկեցիկ կյանք՝ ձեզ» գլուխներում:

Նրանցից շատերն արդեն բռնել են հավերժի ծանվան: Գործ իտինական Սլավա Սելիքիծն խոնարիտունով, երախտագիտությամբ ու նաեւ մեծ հպատակությամբ է խոսում յուրաքանչյուրի մարդ տեսակի եւ հայենանվեր գործունեության մասին: Զարյուրին հասնող անունների քվում են Զավախների ծնունդ զավակներ՝ գյուղատնտես Սարկոս Ալելիշվիլին, ման-

ամեն մեկն իր չափով՝ գիտնական թե գեներալ, օդաչու թե արհեստավոր, բանվոր թե դուդուկահար... բոլոր մեկ ընդհանուրին՝ հայենիքին ու ժողովորին ծառայող:

Նրանցից շատերին հեղինական անձամբ է ճանաչել, մյուսներին մասին լսել է եւ կամ ճանաչել ծննդներին ու զավակներին, իսկ ոմանց մասին փորձել է իմանալ շրջանի տարեցներից: Ուստի, հուշերը հարուստ են, խոսուն, մտերմիկ: Արդյունքում, չոր եւ փաստացի կենսագրական տվյալների կողքին հայտնվում են խոսուն մանրանամեր, որոնք միգուցեց այլ աղբյուրներում չկան.. կարծում են, հենց դրանում է գործ արժեքը ու կարեւորությունը:

Եվ վերջապես հինգերորդ՝ «Իմ մասին» գլուխը՝ հենց իր ուղան (Սլավա) Սելիքիծն մասին է: Իր որպես զավախեցիներ բագրատ Մելիքիծն եւ Վերա Բիբլուրիդեի որոտ, Նաթելս Ալելիշվիլիի ամուսնու, Դավիթ եւ նիմ Սելիքիծնների հոր, եւ հայ ու վրացի՝ Արթուր Շամբարձումյանի եւ Նարիման Սելիքիծն՝ պապի:

Գործ իտինակը մեծ սիրով է խոկավարժ-լրագորո, «Վրաստան թերթի երբեմնի խմբագիր Յավոյանը, ֆուտորի սիրահար Մոսկվա Ղանդարանը, մանկավարժ Արմենակ Գուլանյանը, գյուղատնտես Տիգրան Դարբինյանը, օդաչու Վլադիմիր Ինասարյանը և այլ մասին» գլուխում է նաեւ մարդասիրությամբ եւ մտավորական բացառիկ կեցվածքով իրենց ուրույն հետքը բողած գեներալ-գնդապետ Գուրգեն Դալիբարյանի (1926-2015), պատմական գիտությունների դոկտոր-պրոֆեսոր Շոքա Լոնսածեի (1925-2003), Զակոր Բլոյցյանի որդի, հմժեներ Արամ Բլոյցյանի (1949-1983) մասին... քաջարողջություն մատքու իր մտերին ընթերցիներին առաջարկու կարեւոր Սովորություն մատքու իր մտերին ընթերցիներին: Առաջ նաև նաև հեղինակը մշում է նշում, չին լինի իր հուշերը եւ դրանցով ընթերցողի հետ, արդեն գրով կիսվելու ցանկությունը, որը կյանքի կոչելու համար Սլավա Սելիքիծն իր երախտագիտությունն է հայտնուած Ֆերդինանտ Ալեքսանյանին, նուգար Անթելավային, Վահան Դարբինյանին, Թումաս Ջիվյանին, երկրամասի բանգարանի եւ Ախալքալաքի գրադարանի աշխատակիցներին: Ինչպես նաեւ գործ լուսանկարիներին նուրեն Կահրամանին, Արմեն Գրիգորյանին, Թամազ Կարապետյանին, Արշիլ Կիկվածեին, Միհերի Կոլիկիին եւ Կարեն Ստելմաշովին:

...2017-ին լույս տեսած իր «հաստարուն» առաջնեկում՝ Սլավա Սելիքիծն խոստովանում է, որ ասելիք դեռ շատ ունի, որ արժանի շատ անուններ դեռ չեն հրապարակած պատմական աշխատակիցներին: Ինչպես նաև գործ լուսանկարիներին նուրեն Կահրամանին, Արմեն Գրիգորյանին, Թամազ Կարապետյանին, Արշիլ Կիկվածեին, Միհերի Կոլիկիին եւ Կարեն Ստելմաշովին:

ԳԱՅԱՆԵ ԲՈՍՏԱՆՁԱՅՆ

ՌԱՍՏԱՄ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԿՈՂՄԸ ԽՈՍՏԱՆՈՒՄ Է ԱՅՃԵԳՐԵՐ՝ ԱՌԱՆՅ ԳԼԻՍԱՇԱՎԱՆՔԻ ԵՎ ԶԳՋԳՈՒՄՆԵՐԻ

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, Թթիլիսիում բացվել է Ռուսաստանի այցեգրային կենտրոնի բացումը գրեթե բացառում է Վրաստանում Ծվեյցարիայի դեսպանությունում գործող Ռուսաստանի շահերի բաժանությունը մոտ երկար հերթերու կանգնելու, այցեգրը ստանալու համար զարտուիդ ճանապարհների հարթման համար կաշառ տալու, վերջին հաշվով, ավելորդ տեղող նյարդայնանալու հավանականությունը:

Դաշվի առնելով թեմայի հրատապությունն ու կարեւորությունը, մենք, նորաբաց կենտրոնի գործունեության մանրանամերին տեղեկանալու համար, դիմեցին մասնակի Սերվիս» ՍՊԸ-ի գործարքների տնօրին Ալեքսեյ Զեսնակովին:

- Ինչո՞վ էր պայմանավորված Վրաստանում ռուսական այցեգրային կենտրոնի բաց-ման անհրաժեշտությունը:

- Նախ ասեմ, որ Ռուսաստան մեկնել ցանկացող Վրաստանի քաղաքացիների թիւք, վերջին մեկ տարվա ընթացքում, զգալիորեն ավելացել է: Ինչ նվեյցարիայի դեմք այսպանությունը գործող Ռուսաստանի շահերի բաժանությունը դիրքուն ու հողը, լինա-

ի ողջ բաժանումքի վրա: Այդ պատճառով ռուսական «Ինտերլիմկ Սերվիս» ընկերություն հետ ստորագրվեց պայմանագիր, որն էլ Վրաստանում հիմնեց Travel Assistance Services ASLLC մասնաճյուղը: Այն Վրաստանում կիրականացնի Ռուսաստանի այցեգրային կենտրոնի գործառությունը:

- Ինչ իման, ինչպես են Վրաստանի քաղաքացիները ստանալու Ռուսաստանի այցեգրի:

- Դաշվի առնելով Ռուսաստանի շահերի բաժանումքի մեջ տրված տեղեկանալու մեջ առաջարկվել է Ռուսաստանի այցեգրային կենտրոնի բացումը 2017 թվականին եւ 2018 թվականի առաջին կիսամյակում տրված տիմունքների վելքանակության վերաբերյալ, մենք մոտավորական կաշուայցիներ այն աշխատանությունը կազմում է առաջարկությունը առաջարկում մարդկանց, բնականաբար, բավական պատկառելի գումարով: Այդ հանգամանքը, ինչ խոսք, որոշակիությունը կազմում է 22 պատուհանների սպասարկել: Այսպիսով, օրական կարող ենք սպասարկել 264 դիմորդի:

Ավելացնեմ, որ այցեգրային կենտրոնը դիմորդներին կը նորուի միայն մեր՝ tass-georgia.ge կայքում նախորդը գրանցվելուց հետո: Եթե դիմորդը չի գրանցվում, ապա նամաների համար մեզ մոտ գործում է չորս պատուհանով ընդունելության սրա: Այդ սրահում սպասարկման սակագինը

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԱՐՅԱՆ. Փասբեր, իրադարձություններ

«ՎՐԱՍՏԱՆ», ԱՐՄԵՆԻԱ, ՊԱՆԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ԵՎ ԿԱՎԿԱԶԴՐԵՍԻ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ-ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ՓՈԽԸՆՔԻՄԱ ԵՎ ԽՈՌ ՎԱՏԱՀՈՒԹՅԱՆ ՎՐԱ ՀԻՄՎԱՇ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԻ ԿԱՆՑԼԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԱՅՑԸ ՆՈՐԱԿԱԽ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեկո, օգոստոսի 24-ին, պաշտոնական այցով Թքիլիսիից Երևան ժամանեց Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կանցլեր Անգելա Մերկելը: Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կանցլերի սույն այցը առաջինն է Հայաստանի անկախությունից հետո:

«Չվարթնոց» օդանավակայանում Անգելա Մերկելին դիմավորել է վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը, պաշտոնական այլ անձինք:

Դիմավորման պաշտոնական արարողությունից հետո՝ ԳԴՀ կանցլերը ուղեւորվեց Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիր՝ հարգանքի տուրք ճատուցելու հայոց եղասպանության զոհերի հիշատակին:

Այցի շրջանակներում Հայաստանի կառավարությունը կայացավ Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանի եւ Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելի առանձնազրույցը. որին հաջորդեցին պատվիրա-

կությունների ծեւաչափով բանակցությունները:

Քննարկվող հարցերի թվում էին հայգերմանական մշակութային հումանիտար կապերին, տարածաշրջանային եւ միջազգային իրավիճակի, Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման, Եվրամիության հետ Հայաստանի ասոցիացման համաձայնագրի, Հայաստանի քաղաքացիների համար անայցեգրային պայմանակարգի հաստատման հետ առնչվող թեմաներ:

Բանակցությունների ավարտից հետո կայացավ Նիկոլ Փաշինյանի եւ Անգելա

Մերկելի համատեղ մամլու ասուլիսը:
Նույն օրը Հայաստանի նախագահի նստավայրում կայացավ Հայաստանի նախագահ Արմեն Սարգսյանի եւ Գերմանիայի կանցլեր Անգելա Մերկելի հանդիպումը:

Հանդիպմանը գրուցակիցներն անդրադան Հայաստան-ԵՄ համագործակցությանը, ինչպես նաև նաեւ երկու կառավարությունների մեջ գործնկերները նոր իրավիճակը անդրադան կայացաւ:

Երեսությունները տարբեր՝ մշակութային, կրթական եւ գիտական ուղղություններին հնարավորություններին:

ՆԻԿՈԼ ՓԱՇԻՆՅԱՆ. «ԳԼԻԱՎՈՐ ԽՆԴԻՐԸ ԳՈՂԱՇՎԱՇ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՎԵՐԱԴԱՐՁՆԵԼՆ Ե»

(Ակիզը՝ 1-ին էջում)

Վարչապետի խոսքով՝ համաշխարհային պատմության մեջ չի եղել նախադեպ, եթե խորհրդարանական ընտրություններից մեկ տարի առաջ երկրի վարչապետ ընտրվի մեկը, եթե խորհրդարանում ունի մի քանի վտահելի ծայր, եւ այս ամենը տեղի ունենա՝ առանց մի կրակոցի, առանց մի բռնության, առանց մի զոհի:

Ինչպես նշեց վարչապետը, հիմա ունաճ այդ գործոնները փնտրում են արևոտտրում, հյուսիսում: «Այս ամբողջ հիմա ուզում եմ ի լոր աշխարհի ասել, որ բացառիկ եւ հզոր այն ուժը, որ հնարավոր դարձեց այդ աննախադեպ իրադարձությունը՝ հայ ժողովուն է, Հայաստանի հպարտ եւ արժանապատիկ հայությունը, Սփյուռքի հայությունը», - ասաց նա:

ԿԱՍՑԱՑՎԵՆ ԱՐՏԱՇԵՐԸ ԽՈՐՃՐՈՒՄԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ելույթ ունելավով երեւանի Հանրապետության հրապարակում հավաքված 150 հազարանոց հանրահավաքուն, Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հայտարարեց, որ, մինչեւ 2019 թվականի մայիս ամիսը, երկում կապահովվի արտահետքը խորհրդարանական ընտրությունների անցկացում, որի համար պատրաստվում է նախաձեռնել սահմանադրական փոփոխություններ:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՆԿԱՄԱՆ ՓՈԽԱՐԵՒՆ՝ ԱՌԱՋԵՆԹԱՑ

Իր ելույթում Հայաստանի վարչապետը բավական մանրամասն խոսեց երկրի էկոնոմիկայում վավերացված միտունների մասին:

«Ամբողջ աշխարհում վերլուծաբաններն ակնկալել են, որ Հայաստանում ենդափոխությունից հետո տնտեսական անկում կլիմի: Բայց ամեն ինչ հակառակը եղավ: Հումիսին տնտեսական ակտիվիտյունը կազմել է 9.6 տոկոս, իսկ 12 ամիսների ընթացքում՝ 8.9, տոկոս», - հանրահավաքին հայտարարցեց Նիկոլ Փաշինյանը եւ հավելեց, որ վերջին երեք ամիսների ընթացքում հարկային ծառայությունը 28.8 մլրդ դրամ ավելի շատ է հավաքել անցած տարվա նոյն ժամանակաշրջանի համեմատ: Ընդ որում, ոչ վերաճարների հաշվին դրանք կրծատվել են 26 միլիարդով:

«Վերջապես երկրում լիկվիդացվել են մենաշնորհները, եւ յուրաքանչյուր կարող է զբաղվել ցամացած ծեռարկատիրությամբ», - հայտարարեց Փաշինյանը:

Վարչապետի խոսքով, վերջին երեք ամսում հայաստանակարգի վարչակային պորտֆելը աճել է 99 մլրդ դրամով, այսինքն՝ այսքան ավելի վարկ են վերցրել Հայաստանի քաղաքացիներ եւ ներդրել են բիզնեսի մեջ:

Ինչպես նշեց Նիկոլ Փաշինյանը, 2018 օգոստոսի 1-ի դրությամբ, Հայաստանի արտահանել է այնքան միջոց, որ բանագործեն, որքան նախորդ տարի ամբողջը միասին վերցրած է:

Նրա խոսքով՝ տնտեսությունում ընտրյալներ չեն լինի, եւ բոլոր հավասար հնարավորություններ կունենան եւ հավաստագրեց, որ ոչ մեկից բիզնեսի մեջ չեն լինուած:

Սպորտի սկսել եւ ՎԵՐՍԱՆԱՍ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ինչպես հայտարարեց Նիկոլ Փաշինյանը, վերջին ամսիներին վավերացվել է միտուն, ըստ որի մարդիկ սկսել են վերադառնալ Հայաստան: Մայիսի 10-ից օգոստոսի 14-ը Հայաստան 30 հազարով ավելի շատ մարդ է վերադառնել, քան հեռացել: 2017թ.-ի նույն շրջանում

յանել որպես քաղաքական հալաժալներ: Ուեւէ մեկը չի հարցնում, որ եթե քաղաքական հետապնդման զոհ եք, հիմա ի՞նչ գործ ունեք ազատության մեջ:

«Թե՞ մենք ծեւեղո չափունք՝ ինչպես են դատավորներին պարտադրում այս կամ այն որոշումը կայացնել: Ես հպարտ եմ, որ մենք հրաժարվել ենք այդ պրակտիկայից: Դա չի նշանակում, որ որեւէ մեկին թույլ են տալու խուսափել պատասխանատվությունից: Բացառում են, որ որեւէ մեկը կխոսափի մարտի 1-ի դեպքերի ժամանակ 10 քաղաքացիներին սպանելու պատասխանաւորությունից:»

Վարչապետը վստահեցրեց՝ Մարտի 1-ի գործը, ըստ եւրոպական պատասխանատվության՝ այս գործը ազատության չէ, չկա տարբերակ, որ ոճագործությունից որեւէ մեկը խոսափի պատասխանաւորությունը է: Նա ավելացրեց, որ Հայաստանը զարգացնելու և հարաբերությունների մեջ նաև նակարագիր բարձրացնելը»,- ասաց նա:

«Կարող եմ ասել, որ հայ-ռուսական հարաբերություններու ոչ միայն վատ չեն, այլև լավ են եւ զնալով ավելի ու ավելի լավանալու են: Մենք ասել ենք, որ արտաքին քաղաքական հետերս չեն լինելու, մեր քաղաքականությունը, մեր նախագահը հայ-ռուսական հարաբերությունների վերաբերյալ մասին ուղղակի ծիծաղելի է: Այս ընթացքում երկու անգամ հանդիպել են ՈՂ նախագահ Պուտինի հետ եւ երեք անգամ ունեցել է հեռախոսագրույցը»:

«Կարող եմ ասել, որ հայ-ռուսական հարաբերություններու ոչ միայն վատ չեն, այլև լավ են եւ զնալով ավելի ու ավելի լավանալու են: Մենք ասել ենք, որ արտաքին քաղաքական բարեկամությունը խորացնեն մեր նորանկախ երկրի պատմության մեջ: Փաշինյանը խոստացավ, որ շուտով հայտնի կղանա նաեւ հայ-ռուսական հումանիտար նախագծի մասին, որը, նրա խոսքով, անախադեպ է մեր նորանկախ երկրի պատմության մեջ:

Փաշինյանը վստահեցրեց՝ Հայաստանը ոչ մի տեղ չի գնում, ամուր կանգնած է իր ոտքերի վրա, ուղիղ ողնաշարուվ, հայ-ռուսական ռազմավարական բարեկամությունը խորանալու է եւ զարգանալու: Նա ավելացրեց, որ Հայաստանը զարգացնելու է հարաբերությունները նաեւ ԵՄ-ի հետ:

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՐՑՈՎ ԹԱՎՈՒՆ ՈՉ ՄԻ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ ՉԻ ՍՏՈՐԱԳՐՎԻ

Հանրահավաքին ուղղված իր խոսքում Նիկոլ Փաշինյանը խոսեց նաեւ դարարայան հակամարտության առնչվող հարցերի մասին:

Նրա խոսքով, փոլեր են ծախսում, լրատվամիջոցներ են առնում, գեներեր են վարձում, վարձու պյոֆիներ են բացում, որ հայտարարեն, թե Փաշինյանի

